

DIARI CATALA
DE
Avisos, Noticias y Anuncios
PREUS DE SUSCRIPCIO
Barcelona (Edició vespra) 1 p. 100
Huelva (Edició mat.) 1 p. 100
Huelva (Edició vespra) 1 p. 100
Huelva (Edició mat.) 1 p. 100
Huelva (Edició vespra) 1 p. 100
Huelva (Edició mat.) 1 p. 100

La Veu de Catalunya

5cent

Redacció i Administració:
Carrer d'Escudellers, 10 bis, entressol
(PROP DE LA RAMBLA)
IMPREMTA:
Escudellers, 10 bis, baixos
Telèfon 184
Anuncis, escoles, comunicats, i re-
clams a preus convencionals. Però la
edició del vespre d'anuncis es cobra
molt més car que la de la tarda.
Per l'edició del matí, fins a les tres de
la matinada.

Any XXII núm. 4,786 Barcelona: Dissapte 14 de setembre de 1912 Edició del MATÍ

SANT DEL DIA: La Exaltació de la Santa Creu
Quaresma: A la Iglesia de Sta. Madrona (carrer Calabria, cantonada Cortis).—Hores de
Exposició: De 9 a 10 del matí a 2 1/2 de la tarda.—Dema: A la Iglesia de Religiosos Arrepentidos.—Cort de Maria: Nra. Sra. dels Dolors, a
Cugat.—Dema: Nra. Sra. del Tránsito o d'Agost, a Sta. Maria del Mar.—Misses d'avuy: La Exaltació de la Santa Creu de Nra. Sra. Jesucrist, color
vermell.—La de dema: Els Set Dolors de la R. Verge Maria, c. blanc.—Adoració nocturna: Avuy, Tota de Sant Joseph Oriol.

Observatori Meteorològic de la Universitat.—Director: E. Aleobé. — 13 de setembre
HORES D'OBSERVACIO: 2 matí i 4 tarda.—Baròmetre a 0' i al nivell del mar: 761,5; 761,5.—Temperatura: Màxima, 27,5; mínima, 17,5; mitjana, 22,5.—Temperatura a l'ombra: 16,4; 18,1; a les 24 hores: pluviositat: 0,2.—Grua d'humiditat: 67; 66.—Direcció del vent: ESE; SSE.—Velocitat del vent: 75 km.—Estat del cel: plúvia, cobert.—Núvolos: Cúmulus R. N. L. K.—Cantitat: 0,1; 0,1.
Sortida del sol: 5,29.—Posta: 6,5.—Sortida de la lluna: 11,22 m.—Posta: 8,1.

Banque Commerciale de Bâle

BASILEA (Suïça)

Fundada en 1863

AGENCIA A ZURICH

Capital-accions... Franchs 20.000.000
Fondos de reserva... 10.500.000

Quadre del augment gradual de les reserves de la Banque Commerciale de Bâle durant els deu darrers anys

Capital	Reserves	Dividendo	Curs de l'acció després de tallar el cupó del dividendo
1902 20.000.000	2.000.000	4 %	525
1903 20.000.000	2.250.000	4 %	522
1904 20.000.000	3.500.000	4 %	562
1905 20.000.000	4.500.000	4 1/2 %	593
1906 20.000.000	5.500.000	5 1/2 %	602
1907 20.000.000	6.000.000	6 %	603
1908 20.000.000	6.500.000	6 %	659
1909 20.000.000	8.000.000	6 1/2 %	750
1910 20.000.000	10.000.000	6 1/2 %	880
1911 20.000.000	10.500.000	7 %	840

Resulta, donchs, del quadre més amunt esmentat, que les «Reserves» de dit Banc han elevat, per medi de deducció sobre els beneficis anuals, de 2 a 10 1/2 milions durant els deu darrers anys; aquestes reserves representen actualment 52 1/2 % del capital, accions de 20.000.000 de franchs.

Compra i venda de títols en les Borses suïsses i estrangeres

Gerència de Fortunes.—Custodia, en caixes presentant totes les garanties possibles, de títols dipositats a nom i a compte a favor d'un o més titulars.—Cobro de cupons.—Verificació de sorteigs.—Renovació de fulles de cupons.—Suscripció sense gastes a totes les emissions suïsses o estrangeres.

Comptes corrents a vista productius d'interessos lliures de comissió

Els títols i els cupons dipositats a Suïça per estrangers residint fora d'ella estan exemptats de tota mena d'impostos i contribucions.—Ademés, no estan subjectes a cap dret de successió.—Discreció absoluta.

Per a tota mena d'informes, dirigirse en espanyol a la
Direcció de la Banque Commerciale de Bâle, a Basilea (Suïça)
S. Marsans Roig y Fills
Valors, Cupons, Girs, Cambi de Monedes, Comptes corrents, Viajes
(RAMBLA CANALETES, 2)
Negociació del cupó Interior, Amortizable 4 %, Alacants, Municipals, Carbons de Bèrger, Foment d'Obres i Construccions i Cotxes i Automòbils, venciment 1r d'octubre pròxim.

MOSAICS E F. ESCOFET & C

Ronda Sant Pere, 8

ANÓNIMA CLAUDIO DURAN

Construccions MONIER

Ronda Sant Pere, 44, baixos

SISTEMA DE CIMENT ARMAT ab revoltons de guix
Patent núm. 51.570.—Economia, resistència, depressió en construir Dipòsits.
Canonades, Ponts, Edificis industrials i tota mena de construccions ab ciment armat

ESTALVI DE SALUT

RONYONS FETGE ESTOMAC MELSA

AIGUA DE VILAJUIGA

LA MÉS RICA EN LITINA

Única insubstituïble per prevenir i curar l'ARTRITISME i el MAL DE PEDRA

Preferida pels seus mèdics, és la de major venda i la MÉS ECONOMICA EN SA CLASSE

DEMANI-S PER TOT ARREU

Agent depositari: JOSEP ESCUDER a Rambla 95 i 97 - Telèfon 3847
Despall Central: Rambla de les Flors, 17 - Telèfon 2471

COLEGI DE SANT JORDI

Fundat l'any 1898 per En Francisco Flos y Calcat

1.ª i 2.ª ensenyança i Comerç. Incorporat al Institut General i Tècnic. Director espiritual. Especial de parvuls.

Idiomes ab pràctica diària del Castellà i Francès.—Local higiènic i ventilat. Supressió terrassas i jardí per a joia instructiva i sana.—Música i gimnàstica.—Gran sala per a projeccions lluminoses i per a exercicis físics i mentals.—Alumnes externs i a mitja pensió.

Servoy de cotxe.—Obertura'l 16 de setembre

Lauria, 45, pral. y L.ª i Passatge Permanyer

Tusquets y C. S. en C.

Valors i cupons.—Rambla del Centre, 9

FOTOGRAFIA CUYAS

Única casa que ab consciència revela, tira positius, copies, ampliacions, catàlegs, etc. Osmó màquines fotogràfiques i cinematogràf. PARADIS, 10 demunt «Centre Excursionista Catalunya»

MASTIC VEGETAL

INALTERABLE Fòrmula Tobella

Per a tota mena d'empelts i ferides de les plantes

Pot usarse sempre y no danya may. S'aplica ab un pinzell, en fret.

Primpessa, 11, pral.—BARCELONA

AMBIENT

Hi ha coses que estan en l'ambient. Y una d'elles es, ara com ara, la magna qüestió de la personalitat dels pobles. Per articles apareguts anteriorment, han pogut seguir els nostres lectors els problemes nacionalistes vinculats en la qüestió de les llengües naturals a Bèlgica i a Noruega. Respecte a l'«home rules», la qüestió que's pot donar ja per satisfactoriament resolta a la Gran Bretanya, no'n cal insistir, com tampoch respecte al regim de Mancomunitats retrots l'altre dia pel senyor Canalejas i que constituïx als pobles germànics un elegant exemple.

No hi ha moviment polític en tot el món que no presenti un aire nacionalista. Fins no fa molt, era presentat el socialisme com el moviment antinacional, de les pobles que, tenint una personalitat, ne demanaven el reconeixement per part dels poders públics de l'estat a que pertanyien. Donchs bé: no hi ha actualment assemblea, o congrés, de socialistes en que no's desmentí tal creença ab repetides declaracions de compatibilitat entre'l socialisme i totes les aspiracions legítimes d'aquelles nacionalitats que les basen en la possessió d'una llengua pròpia, d'una història pròpia i de tants i tants accidents com determinen un caràcter col·lectiu.

Totchom va reconeixent la bondat de les doctrines nacionalistes; totchom està convençut, per exemple, de que la qüestió d'Orient no's podrà resoldre de manera satisfactoria si no es ab la base de reconèixer la personalitat dels distints països lligats ab la sort de l'Imperi Otomà. L'ambient internacional es tan i tan favorable a les solucions autonòmiques, que'n comença i tot a estar saturada la premsa de Madrid. En els telègrams d'aquest matí se dona compte de opinions—algunes de les quals se reproduïren en l'actual edició—de diaris afiliats a les més oposades tendències jutjant la qüestió de les Mancomunitats. Donchs tots ells, un tancament, l'altre d'una manera franca, la majoria ab la ríes decidida adhesió, reconeixen la necessitat absoluta de que la reforma sigui implantada, fent honor als desitjos de Catalunya i de totes aquelles altres regions que troben en circumstancies de vida consensuats.

Veuquí un fet que demostra la vitalitat de les nostres doctrines i lo que pot influir llur implantació en l'equilibri dels pobles que formen l'Espanya.

El president de Foment ha encarregat als facultatius que enllesteixin l'expedient d'obertura del carrer den Gaudí, a fi de que desde la Diagonal se pugui anar al passeig de la Bonanova.

En 8 dies han sigut denunciats 80 automòbils per portar velocitat excessiva pel carrer den Salmerón.

La secció facultativa està ultimant el projecte de bases per treure a subasta la concessió d'arracions al Saturn Park, desde primer de janer.

Uns venedors del mercat d'Hostafranchs, al igual dels d'altres mercats, han anat a l'Alcaldia a queixarse dels perjudicis que diu que's ocasionen els ambulants.

El president de l'Associació d'enginyers ha entregat al alcalde una nota que ve a ser una mena de contestació al telegrama del senyor Canalejas.

El senyor Sotres ha enviat la nota al quelet del Govern.

Se demanarà a les companyies de gas i de tranvies, que treguin fons els pals que puguin dels que hi ha a les aceres del carrer den Salmerón.

Al mateix temps se farà una informació per averiguar si tots els industrials que posen taules a les aceres tenen el permís corresponent.

Hi ha en estudi un projecte de construir un edifici al solar de la Galera, carrer de Sant Pau, per tinença d'Alcaldia i altres serveys municipals.

GLOSARI

FLOS SOPHORUM XXIV.

BLAS PASCAL INVENTA LA GEOMETRIA

L'andòlota es clàssica. El pare de Pascal tenia, per a la educació de son fill, un sistema rígid. Fins als deu anys, exclusivament, les lletres; a partir de deu anys, i un cop les lletres ben sabudes, les matemàtiques. Y com l'infant, en sa ardenta curiositat precoç, sima, mostrés ja velocitat per aquestes, el pare, en clàssica, va encarregar, sense més llibres que els de estudi gramaticals. Al cap d'uns dies, però, l'amonestació gremiana va trobar el dibuixant ab guix a la paret complicades figures, Pascal, sense aprenentatge, sense llibres, sense instruments, ab la única força de sa reflexió genial, havia reinventat la geometria, trobant, tot sol, la meitat de les proposicions d'Euclides.—L'anècdota es clàssica, dich, i té, dins la «Flos Sophorum», una natural i vigorosa explicació. Però des d'esser exemplar. En principi, les coses de ciència, un cop inventades, no han de reintegrarse pas, y es la col·laboració de la obra insignie dels passats, lo que permet als treballadors de cada jorn una economia d'esforços, que els permet donarse desseguida a les noves adquisicions. El Sabi no viu dins al ma de la Ciència, com Robinson dins la seva illa, so com ciutadà en república de bon regim. Sovint aquestes veritats les havem prediques, y havem posat molt d'esforç en durles a l'anima de les gentes. Més ara volem dir que també hauríem de guardarnos d'entendre'ns en un sentit massa rígid. El ver Sabi ha donat sempre una part d'energia, al menys en sos anys primers, a alguns esforços aparentment inútils, però que tenen misteriosament una pregona, gènica utilitat, en la formació de l'esperit y de sa poïansa. Sovint, els mateixos coneixements poden adquirir-se en un llibre difícil y en un manual planer y divertit; però al guanyarlos per medi del primer tindrà més virtut estimulant. Així mateix, el dolor que s'esmenta en resoldre per pròpia labor lo que, passivament, se podrà trobar en un llibre, no es del tot perdut. Ja sabem que en la Ciència hi ha una part de treball, més també una bona part de joia—d'energia posada en acció ab independència del resultat.—Pascal, inventant tot sol la geometria dins la cambra abont l'ha cils son pare jugant al nostre esgart, en joia trágica y divi.

Govern civil

Visites

Ahí visitaren al governador els senyors Benet y Colom, marqués de Sentmenat y Roig y Bergadà.

De sanitat

Se dona compte al jutjat de Sant Felip de Llobregat d'haver fet efectiva la multa de 250 ptes. don Ramon Matas, de Martorell, s'interassa del mateix jutjat la exacció de la multa de 500 ptes. imposada a donya Concepció Serra, del Hospital.

S'ordena al delegat de Vich la comprovació de mides sanitàries.

S'imposen multes de 25 ptes. a don Joseph Massaguer, don Antoni Sargat, don Miquel Font, don Francisco Bordas y don Ramon Fustes, veïns de Moçenda, per no haver realitzat les obres d'higiene manades pel la Inspecció provincial de Sanitat.

S'imposa una multa de 100 ptes. al propietari del quarto 2, del número 13 del carrer d'Aribau per igual rabó.

S'imposa altra multa de 50 ptes. a un veí de Sant Julià de Sardanyola, per igual motiu.

Se realitza una consulta de l'Alcaldia de Igualada referent a la forma de donar competes del Laboratori del partit als pobles associats.

Se reclama del inspector de Gelida relació d'industrials que no han realitzat les obres d'higiene.

S'imposen multes de 50 y 25 ptes. a varis industrials de Mollet, per no haver realitzat les reformes manades per la Inspecció provincial y s'amonesta a altres per que les acabin.

Se comunica a l'Alcaldia de Masquefa una resolució manant al amo d'un safreig que impermissible el fons y parets del mateix, netejantlo periòdicament y per que's prohibeixi tirar escombres en un fener, qual trasllat se disposa a major distància de 500 metres fora de poblal y lluny de camí de trànsit.

S'envia al administrador del Hospital de la Santa Creu l'expedient de reclusió al Manicomio de T. S. y F. I.

Se dona compte al jutjat del ingrés al Hospital de la Santa Creu del boig A. S., a instància de la seva esposa.

Municipi

Una visita important

El tinent alcalde del districte VII, el nostre amic senyor Vallés y Pujals, acompanyat del encarregat de la Beneficència municipal, senyor Galés, d'alguns veïns industrials y propietaris, girà una visita d'inspecció als tipels pats nomenats de l'Alcaldia, del «Carboner» y dels «Gitanos», situats dintre la demarcació del districte, entre la carretera de la Creu Coberta y el Paral·lel.

Per sos propis ulls pogué ferse càrrec de la increïble brutícia d'aquells pats, voltats de nombroses barraques sense ventilació ni higiene, d'una capacitat reduïda, y que donen allotjament a una gran nombre de sers humans, per als quals, ben acomodats, resultaria insuficient un pas del Enxanec.

El senyor Vallés pogué convèncer de que, obrint a la via pública's carrers de

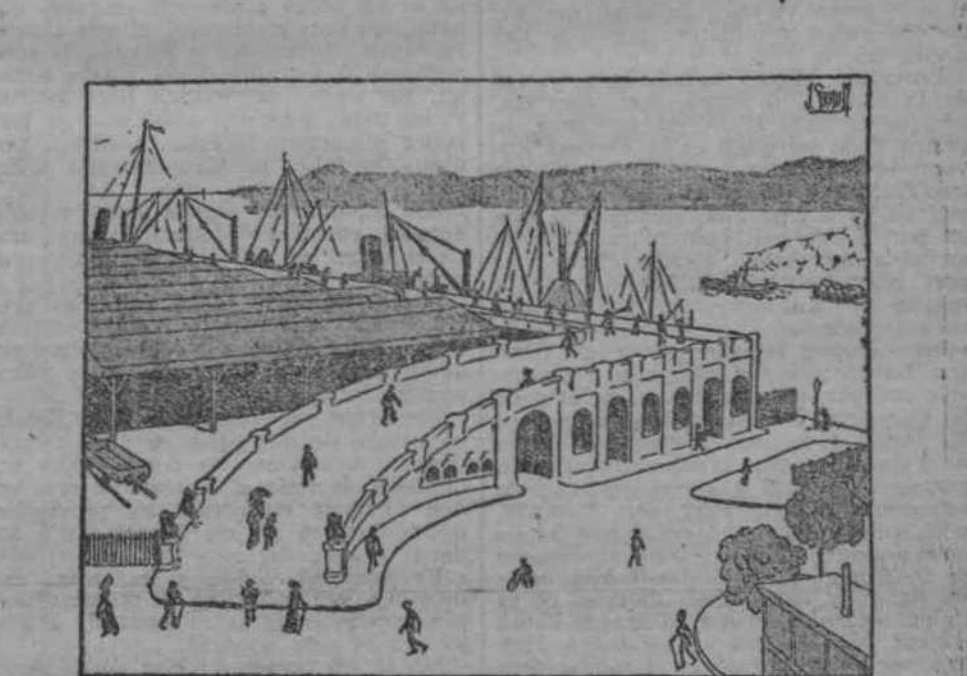
El port d'Anvers

Escalada amunt.—Les fortificacions del riu.—La lluita contra la sorra.—Les noves dàrsenes.—Passant revista a la ciutat.—La «Porta de la Pau» y la «Barceloneta» d'Anvers.—Els «tanks» de petroli.—El moviment del port.—Els descarregadors y les «Nacions».—Anvers en lo futur.

El port d'Anvers se troba, com es sabut, a vintanta vuit kilòmetres, rius endins, Entrant al Escalda per Rixsinga, l'amplada de son lit es extraordinària, y més quan la mar pujant cobrix els banchs de sorra que formen a par baixa illes estèrils y riberes pedregoses. Més y més va aixecant-se en cara fins que al davant del darrer lloch holandès, Bath, s'esparrama en un basal de més de quatre kilòmetres de través. Allavors el curs del riu se n'entra a Bèlgica y es allí hont tot d'un cop s'estreny y devé sorprenent.

El viatge que navegava cap a Anvers, al ser en aquests indrets, plans y solars, divisió un horitzó reduït y buit. Apenes si la terra s'arriba per damunt l'aigua del riu. Per darrera de la estreta llengua treuen el cap algunes cases punxegües, y els braços d'essers perats d'un molí de vent amagat i ven y s'enfonsen l'un darrera l'altre. Un grup de fags senyala un llogaret, y no altra vida's percibeix de banda de terra que la fumaloria de les escasses masies.

Però, al riu, es una profusió feta de vaixelles. A lo millor surgen com

El «Promenoir» o passeig al Qual Van Dyck

de terra, pronosticant un copole. L'arborada blanca d'un gran veler que un vaporet remota. Y los vegençs acosten quexu frapa al saber que porta carbó d'Anglaterra per les fogues nes de les usines belgues. La Bèlgica absorbeix més hulla de la que ses mines treuen enfora. Ara ve un tros de xalanes ventrades d'immensos tmons conyovades per un remolcador. Porten minera de crom o de manganesi descarregat a Anvers, se manganesi cap al canal del Sud-Belgic; per allí firan al Risa y asortiran les fabricas de productes químics de l'Àsica. Perque Anvers es tanacual, els rius y els canals que la aboquen son una xarxa que s'estendix per tota la Europa occidental.

Mireu de sobte'l pilot vos fa—alla baix, lluny, cap a la esquerra. Damunt la minsa llengua que s'estima al horitzó, dret un bri d'herba.—Es la guita, la finíssima y frágil silueta del campanar d'Anvers; del campanar a'tisim que domina tota la terra de Flanes.

Ara fa el riu una sobrada recolzada y a dreta y esquerra queden els talusos d'unes fortificacions guardant el pas del Escalda. Son el Fort Santa Maria y el Fort Feip, ensenyant les esquenes de les cunyles blindades. Son les avançades del nou sistema de foras aillats que substituirà a l'antiga ciutad de bateries y fossos que guarnien Anvers. Son,—diuen—la darrera paraula de la defensa contra l'artilleria moderna, y a les seves coraces d'acer elàstic les granades s'hi encasen i el reboben sense esgarrar ni traspasar el gruix del blindatge. Son l'orgull de la casa Cockerm, que es a la ciutat de Anvers, la Krupp y la Wickers de Bèlgica, foment al Estat canons, locomotors y vaixelles, com el que arria porta.

Notem que, malgrat ser paral·lels les vores del riu, tantost nostre vapor s'hi acostia, tantost ne fuig. El pilot guaita les boyes y timoneja de manera que les vermelles quedin sempre a nostra dreta, y les negres a la esquerra. Es que, malgrat l'amplada—que no serà pas menor de cinc-cents metres—en aquells indrets—el pas navegable es força estre, car les argües cendroses amaguen banchs y més banchs de sorra.

Hi ha, donchs, perill al Escalda, y cap vaixel pot navegarhi sense pilot. Prot acaben de veure'l la espallà nua al Vell Doel, el gran bancal sorench, ben amagat quan el riu puja y que, ve de platja d'esbarjo, quan baixa, per als anversachs que s'hi arriben en bots y canoes. Abans Holanda cobrava el peatge del Escalda, però desde 1836, l'any en que l'oneros cens fluvial fou reduït, el pilotatge es la sola obligació exigida a les embarcacions que a Anvers per mar arriben. Y aquestes son l'ures de pendre pilot halga o bé holandès Així, a volutat del vaixel, es Bèlgica qui cobra el dret, o bé es Holanda.

Aviat comensau a sentir bategar al voltant vostre les palpitracions de la gran activitat que se vos acostia. Una enorme draga esgarra el fons, foragitant la sorra, sempre en moviment. Cal una vigilancia rigorosa. La mar a'ta produïx al riu Escalda una creixença de quatre metres. El fons mínim del riu es de set metres en mar baixa, lo qual vol dir que get y quatre fan onze metres de profunditat: mínima durant la creixença. La fondària de set metres es insuficienta per als grans vapors moderns, de manera que's colosen de la «Norddeutscher Lloyd» y de la «Red Star», que

uns enduente tonclades de terra, altres portant tonclades de ciment. Unos miquen, enforçant a la terra grups de ferro fent cadens, y cada gracula pren una grossa amonía y l'aboca a un vagó. Son les excavadores holandeses, que van rosegant y avançant. Grues de braços llarguissims arrenquen també torts volums de terra. Allí tren senyors de ciment son volcats al fons, a lo larch dels murs del sot.—Son les obres d'auxili del port de Anvers. Dues grans dàrsenes de 1.200 metres de llarg y 200 d'amplada cada una, excavades en els espalders, terra toba sedimentada pel riu, tota plena de pedres. Cinch kilòmetres més de molls comercials, ademés dels setze kilòmetres d'avuy.

Però això no es res encara. Fins a nou immenses dàrsenes figuren en el projecte d'auxili. Llavors Anvers tindrà cinquanta set kilòmetres de molls.—Més que qualsevol altre port al mon sencer.

Al davant vostre s'obren les tres grans eschues que donen pas al port interior. Sols un aeroplà podrà abarcar el conjunt de les deu grans dàrsenes dels dichts y cales, contant centenars de embarcacions surant en més de noranta hectàrees de superfície d'aigua. Un edifici alimner y misterios, ab torres y sense finestres, s'aixoca a la esquerra, talmant una bastilla. Es el gran dipòsit de grans, que xucla'l blat y l'ordi del fons dels «cargobots» que arriben de Rússia o de l'Argentina y els amagatzema, pesa y ensaca automàticament. 25.000 tonclades de grà pot guardar aquesta sita descomunal.

Gairebé ja hi som, ara.

Dessuguida falí riu una altra brusca recolzada, y aleshores sembla que tota la ciutat vos surti a rebre. Arreglada a lo larch de la riera es guerra, la gran Antuerpia, tota erisada de tonclades y torres y punxes y campanars, flanquejada de centenars de grües y d'una corruia de navilis fumegants, se vos ofereix en panorama. La rada del Escalda (1) s'estén encara fins cinch kilòmetres més avall: vapors y grües se perden de vista en la llunyania.

El vostre barco passa revista a la ciutat. Primer es el moll del Rhin, ab els grans vapors de la Red Star; després el Pilotatge, la llar y oficina dels pilots, ab sa graciosa torre del Rematament. Més avall la Duana y al darrera la carcassa imponent de Sant Pau. Al davant, els coberts del equal llogaren sobre'l moll de la companyia del Congo; el «Stein», sinistre castell gòtic enclavat entre les opulencies ciutadanes y pels portals del qual passen els badochs que volen contemplar desde les terraces com descarreguen els marfils y les gomes del Africa tropical.

Y allí, al costat mateix, la «Porta de la Pau», de Anvers, l'embarcador del Canal del Suro, centre y rovell del ou de l'activitat anversesa. Es de vore en tal lloch la gran bellugadissa de gent baixant o pujant del pont, complint o buidant a gèlades els vapors que duen a l'altra banda de riu, a la «Tête de Flandres», la «Barceloneta» del Congo, el «Stein», sinistre castell gòtic enclavat entre les opulencies ciutadanes y pels portals del qual passen els badochs que volen contemplar desde les terraces com descarreguen els marfils y les gomes del Africa tropical.

Del mateix lloch se gaudix la vista típica de la canal: la perspectiva del Canal del Suro, ab la casa Hanselica, en primer terme, flanquejada ab estatuas don Jef Lambaex, figurant els quatre grans rius de la Bèlgica (2) y la maravillosa Catedral al fons, aixocant al cel, esbelta y afiligranada,

